

Investeren in Integreren & Participeren

Evaluatie

Laborijn
31 mei 2018

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Inleiding.....	3
1. 'Investeren in Integreren & Participeren'	5
2. Resultaten	7
3. Informatiemanagement.....	8
4. Conclusie en aanbevelingen.....	9
Bijlage 1: Vrouwen netwerk afdeling Varsseveld	10
Bijlage 2: Match van de maand: Ahmad en Heutinck Juwelier & Optiek	12

Inleiding

De afgelopen jaren, vooral tussen 2014 en 2017, kwamen grote aantallen vluchtelingen naar Nederland. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor huisvesting en voor ondersteuning van statushouders - vluchtelingen met een verblijfsvergunning - bij het integreren en participeren in de Nederlandse samenleving, waaronder het vinden van (betaald) werk. Door de toestroom van statushouders in de jaren 2014, 2015 en 2016 heeft dit zowel landelijk als in de Achterhoek geleid tot een significante groei van het aantal Participatiewet-uitkeringsgerechtigden. Uit de recent, door Laborijn uitgevoerde bestandsanalyses voor de gemeente Doetinchem en Oude IJsselstreek, blijkt dat de afgelopen jaren de instroom in de Participatiewet met name is gekomen door de instroom van statushouders.

Zodra een vergunninghouder/statushouder zich in de gemeente Aalten, Doetinchem of Oude IJsselstreek vestigt, valt de vergunninghouder/statushouder, nader te noemen statushouder, onder de Participatiewet. Laborijn voert namens de gemeenten Aalten, Doetinchem en Oude IJsselstreek de Participatiewet uit. Om statushouders zo snel mogelijk mee te laten doen aan de samenleving heeft Laborijn het project 'Investeren in Integreren en participeren' ontwikkeld. Ter voorbereiding en om samenhang te creëren in een aanpak voor statushouders heeft Laborijn hiervoor op 30 mei 2017 een workshop georganiseerd, waar alle regionale en lokale partners voor uitgenodigd waren, om gezamenlijk te komen tot een integrale gecombineerde aanpak voor statushouders waarbij de dienstverlening om de migrant/statushouder wordt georganiseerd. Uitkomst van deze workshop was dat de uitgangspunten, zoals genoemd in het project "Investeren in Integreren en Participeren" konden rekenen op breed draagvlak.

Vervolgens is het projectplan 'Investeren in Integreren en participeren' besproken met de verantwoordelijke beleidsmakers van de gemeenten Aalten, Doetinchem en Oude IJsselstreek. Alle drie de gemeenten onderschreven de uitgangspunten, het belang en de werkwijze.

Vanaf juni 2017 geeft Laborijn uitvoering aan het project 'Investeren in Integreren en Participeren'. De aanpak is vooral gericht op statushouders/migranten die recent zijn ingestroomd in de uitkering, dit vanwege het feit dat Laborijn niet de totale groep, die niet schoon over is gekomen vanuit de latende organisaties naar Laborijn, de integrale en zeer arbeidsintensieve dienstverlening kan bieden die gewenst is, vooral vanwege budgettaire redenen.

Doetinchem

Inmiddels heeft 28% van het aantal Participatiewet-uitkeringsgerechtigden in de gemeente Doetinchem een niet-westerse migratieachtergrond (waar onder 10,5% Syriërs, 4% Irakezen en 7% niet westerse immigranten (uit Afrika en Azië)).

Oude IJsselstreek

Bijna 36% van de Participatiewet-gerechtigden uit de gemeente Oude IJsselstreek is in een ander land dan Nederland geboren. Vooral de instroom van Syriërs (9%) en personen uit Afrika (7%) en

Azië (6%) heeft het uitkeringsbestand van de gemeente Oude IJsselstreek de laatste jaren, vanwege de verhoogde asielinstroom, doen stijgen.

Aalten

Voor de gemeente Aalten is geen bestandsanalyse uitgevoerd, derhalve zijn deze cijfers niet bekend.

Het afgelopen jaar, 1 juni 2017 tot 1 juni 2018, heeft Laborijn uitvoering gegeven aan het project 'Investeren in Integreren en Participeren'. De uitgangspunten, de resultaten en opbrengsten om in combinatie (Nederlandse taal, integratie en participatie (werk)) de dienstverlening aan de migrant/statushouder aan te bieden, blijkt na één jaar succesvol. De integrale gecombineerde aanpak werkt! Dit wordt bevestigd door een onlangs verschenen rapport van de Sociaal Economische Raad (SER), 'Vluchtelingen en Werk, een nieuwe tussenbalans', mei 2018. Echter om de dienstverlening structureel in te zetten, waardoor perspectief aan alle migranten/vluchtelingen geboden kan worden, vraagt vanuit de gemeenten een investering zowel van financiële als beleidsmatige aard.

1. 'Investeren in Integreren & Participeren'

Het doel van het project 'Investeren in Integreren & Participeren' is om statushouders via een integraal gecombineerd aanbod, waarbij activiteiten en instrumenten op het terrein van inburgering, integratie en participatie (w.o. betaald werk) parallel worden aangeboden en hen hierin intensief te begeleiden, blijkt na het eerste jaar succesvol. Gezien de grote afstand tot de arbeidsmarkt is het van groot belang dat deze doelgroep direct wordt opgepakt en gerichte ondersteuning krijgt aangeboden op het gebied van (vak)taal en werk.

Het project 'Investeren in Integreren & Participeren' bestaat uit een vijftal-activiteiten, deze vormen een samenhangend integraal geheel en worden gecombineerd aangeboden. De activiteiten voorzien in een doorlopende leerlijn die begint met het in kaart brengen van de talenten, competenties en vaardigheden van de statushouder en via ontwikkeling (trainingen, w.o. Nederlandse (vak)taal, vakvaardigheden, beroepsvaardigheden, werk-leer-trajecten in- en extern, etc.), te begeleiden naar betaald werk met job-coaching.

Voor de groep statushouders/migranten is het van belang dat het werk aansluit bij hun competenties, culturele achtergrond, en ook die begeleiding en ondersteuning biedt waardoor zij écht de stap naar (betaald) werk kunnen zetten. Voor velen is het (ver)krijgen van een startkwalificatie op korte termijn en op de reguliere manier (BBL, BOL, Entree, VAVO, etc.) veelal niet haalbaar en realistisch. De integrale aanpak, combinatie van werken, leren en participeren, is voor deze groep, zo blijkt uit de praktijk, dé manier op betaald (parttime) werk, zo laat het project 'Investeren in Integreren en Participeren' zien.

De activiteiten zijn erop gericht om de statushouder vanaf het moment van binnenkomst bij Laborijn te motiveren en te activeren en de benodigde vaardigheden bij te brengen met als doel participeren naar vermogen en het vergroten van de (economische) zelfredzaamheid.

1. Talent (In)zicht
 - Zicht op de drijfveren, interesses, kwaliteiten en competenties van de statushouder.
 - Werken in Nederland (do's & dont's)
 - Bedrijfsbezoeken
 - Vaktaal¹, Nederlands op de werkvloer
2. (Verplichte) Inburgeringscursus in combinatie met een Werk-leer-traject in- of extern
3. Werk-leer-traject (intern- of extern) aangevuld met vaktaal, vakkennis, vakvaardigheden (VCA, HACCP, etc.) inclusief job-coaching
4. Betaald werken naar vermogen, het vergroten economische zelfstandigheid, inclusief job-coaching
5. Nazorg en job-coaching

¹ Tel mee met Taal: Nieuw Actieprogramma van de departementen OCW, VWS en SZW om te voorkomen dat mensen met een beperkte taalvaardigheid aan de kant komen te staan.

Netwerken

Het afgelopen jaar heeft Laborijn sterk geïnvesteerd in het contact met het maatschappelijk middenveld, specifiek met de lokale welzijnsorganisaties, Vluchtelingenwerk, opleidingsinstellingen (Graafschap College) en het Platform Nieuwe Nederlanders Doetinchem. Laborijn is partner van het Platform Nieuwe Nederlanders Doetinchem. Een samenwerking waarbij verschillende organisaties uit het maatschappelijk middenveld (Stichting Ontmoetinchem, Samen Doetinchem, Buurtplein, Stichting AMO Nederland, etc.) samenwerken om de dienstverlening aan statushouders/migranten te combineren en te optimaliseren.

Allianties met het bedrijfsleven

Laborijn werkt in de aanpak 'Integreren in Investeren en Participeren' nauw samen met het bedrijfsleven. In samenwerking met de accountmanagers van het Werkgeversservicepunt Achterhoek (WSPA) worden gezamenlijk ondernemers bezocht om specifieke projecten te ontwikkelen voor statushouders/migranten. Inmiddels bestaat het portfolio uit 5 projecten Jaws, Juni Trans, Westerveld & Nederlof, Stichting Borghuis en Slootermeer. Een van deze projecten (project 'Broodnodig') betreft de samenwerking met Juni Trans (Al Manara). Een bedrijf waar statushouders/migranten hun eerste schreden kunnen zetten op de Nederlandse arbeidsmarkt, door het vak van bakker te leren, gecombineerd met Nederlandse vaktaal op locatie en waar structurele begeleiding wordt geboden.

Ontmoeten werkt

Ook gaan statushouders met enige regelmaat, onder begeleiding op bedrijfsbezoek. De winst van de bedrijfsbezoeken is dat statushouders beter weten wat er van hen wordt verwacht bij werken in de Achterhoek. Dat is natuurlijk vaak op een hele andere manier dan men gewend is in het thuisland. Zo krijgt de statushouder een goed beeld van de verschillende (kansrijke) functies die er bij de verschillende bedrijven in de Achterhoek zijn. Ook niet onbelangrijk is dat ondernemers op deze wijze kennis maken met hun nieuwe inwoners en toekomstige arbeidskrachten.

Werkacademie Laborijn

Het portfolio, de projecten, maken deel uit van de Werkacademie Laborijn. De 'menselijke maat' in de dienstverlening naar kandidaten en ondernemers, waaronder de kracht van het (fysieke) contact, leidend zijn binnen de Werkacademie Laborijn. Welbevinden en betrokkenheid nemen binnen de Werkacademie Laborijn een belangrijke plaats in. Het curriculum van de Werkacademie Laborijn kent een actieve en activerende benadering gericht op veel fysieke contactmomenten en oprechte aandacht, waarbij het vergroten van het 'doen-vermogen' voorop staat. De werkwijze binnen de Werkacademie Laborijn bestaat uit individueel maatwerk afgewisseld met groepsgewijze trainingen en opdrachten die in een modulaire vorm worden aangeboden gedurende 13 weken.

2. Resultaten

Context

Volgens het CBS (2018) blijkt dat niet meer dan elf procent van de volwassen asielzoekers die in 2014 een verblijfsvergunning kregen, tweeënhalf jaar later als werknemer of zelfstandige betaald werk heeft. Een groot gedeelte van degenen met werk is actief in de horeca (30%) of de uitzendbranche (24%). Volgens het CBS gaat het meestal om een contract voor bepaalde tijd en om deeltijdwerk. Slechts één procent van de werkende statushouders is actief als zelfstandige. De uitkeringsafhankelijkheid is onder deze groep hoog: 84 procent van de 18 tot 65-jarigen die in 2014 een verblijfsvergunning kregen, ontvangt na tweeënhalf jaar een Participatiewet-uitkering.

De resultaten en opbrengsten van het project 'Investeren in Integreren en Participeren' zijn positief, niet alleen kwantitatief maar zeker ook in kwalitatief opzicht. De lokale samenwerking werkt! Opvallend is dat veel statushouders/migranten werkzaam in hun 'eigen' gemeente en dat door een hecht en goed relatiemanagement met ondernemers statushouders wel degelijk mogelijkheden geboden worden, eerst via een werk-leer-traject om daarna veelal bij deze bedrijven, of via het netwerk van deze bedrijven, een betaalde baan te krijgen.

Tabel 2.0 Resultaten: juni 2017 – juni 2018

Resultaten	Aantallen
Aantal statushouders in project 'Investeren in Integreren en Participeren': < 27 jaar	165
Geplaatst op (betaald) werk (uit de uitkering)	38
Geplaatst op (betaald) duurzaam parttime werk	25
Nederlandse (vak) taal	71

Bron: Laborijn

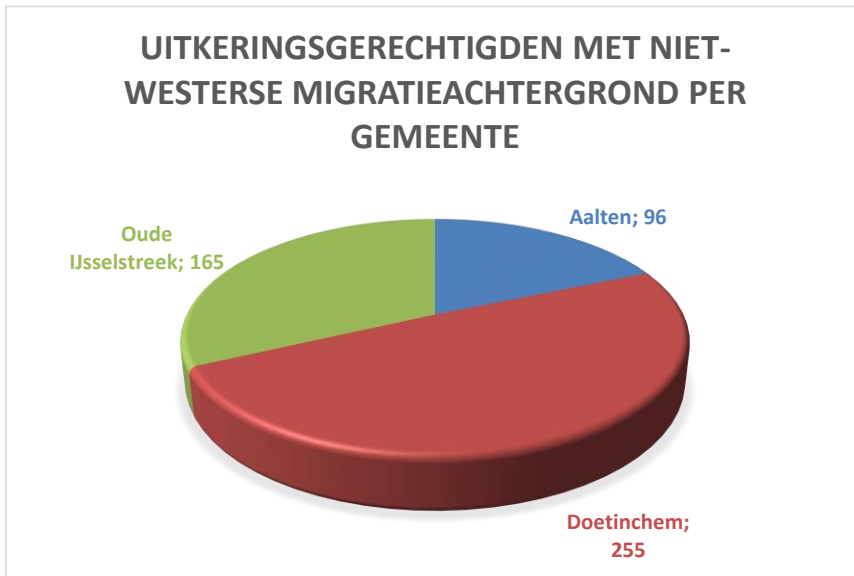
Doorslaggevende factoren

Het succes van 'Investeren in Integreren en Participeren' is te danken aan een aantal elementen in de aanpak:

1. De aanpak ('Investeren in Integreren en Participeren') van statushouders start direct bij het toekennen van een Participatiewet-uitkering (nieuwe instroom)
2. Vanuit Laborijn en samenwerkingspartners wordt gezorgd voor een integrale gecombineerde aanpak met een doorlopende begeleiding door één (contact)persoon
3. De aanpak is erop gericht statushouders zo te activeren dat zij op termijn betaald werk kunnen krijgen. Dat gebeurt met een integraal gecombineerd aanbod van inburgering, werk-leer-traject in- of extern, vaktaal, begeleiding en indien noodzakelijk job-coaching
4. Een intensieve kennismaking met de Achterhoekse arbeidsmarkt is onderdeel van de aanpak

3. Informatiemanagement

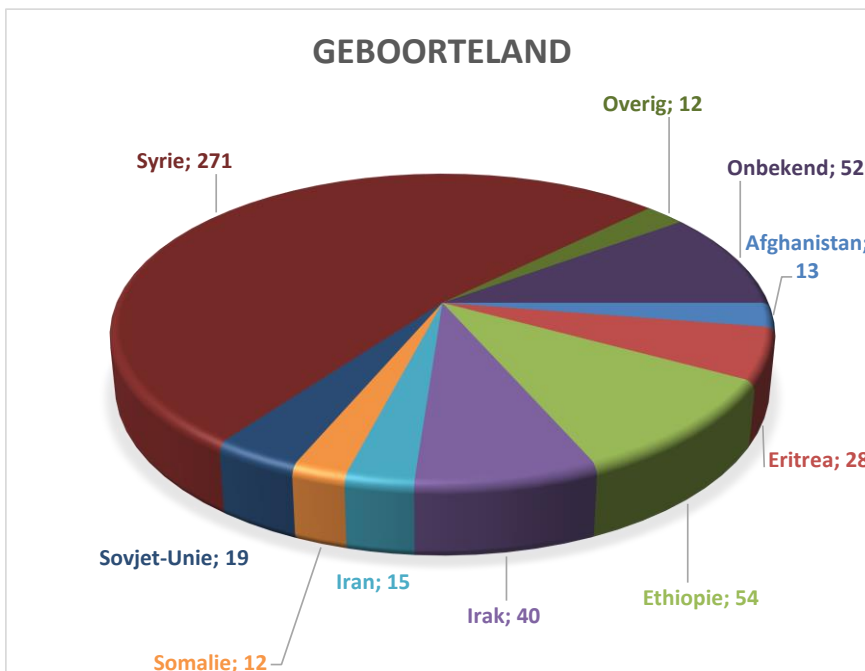
Figuur 1.0: Uitkeringsgerechtigden met niet-westerse achtergrond per gemeente

Bron: Laborijn

In totaal ontvangen 516 personen met een niet westerse-achtergrond een uitkering op grond van de Participatiewet.

Figuur 2.0: geboorteland statushouders met een Participatiewet-uitkering

Bron: Laborijn

De grootste groep is afkomstig uit Syrië (271), gevolgd door Ethiopië (54).

4. Conclusie en aanbevelingen

De uitgangspunten van het project 'Investeren in Integreren en Participeren' werken, zo blijkt in de praktijk maar ook uit een onlangs gepubliceerd onderzoek van de Sociaal Economische Raad (SER). Een 'evidence based' benadering waarbij Laborijn niet de processen centraal stelt, maar lef toont en inspeelt op de situaties die zich voordoen. Precies deze aanpak – handelen in plaats van iets 'kapot regelen' – wordt door wetenschappers genoemd als de meest gunstige manier om op lokaal niveau zaken op het vlak van zorg, werk en inkomen aan te pakken.

Conclusie

- De integrale, gecombineerde aanpak 'Investeren in Integreren en participeren' werkt
- Ontmoeten werkt, bedrijfsbezoeken dragen bij aan een completer beeld, zowel voor ondernemers als voor statushouders
- De statushouders centraal, 'menselijke maat', en één aanspreekpunt
- Doen staat voorop

Aanbevelingen

- Laborijn wil de aanpak graag verbreden naar de groep statushouders die al langer een uitkering ontvangen, het zittend bestand. Echter de beschikbare middelen zijn ontoereikend om deze grote groep via de intensieve integrale gecombineerde aanpak ('Investeren in Integreren en Participeren') ook op te pakken en te begeleiden naar werk
- Een goede samenwerking en afstemming tussen verschillende beleidsmatige en uitvoerende partijen op lokaal niveau is gewenst (convergentie van beleid en uitvoering). Momenteel is er sprake van een gebrekkige samenhang van activiteiten waarbij (te)veel verschillende partners (schakels) betrokken zijn, dit draagt niet bij aan een effectieve en efficiënte integratie en participatie van statushouders
- Het verder investeren in de lokale infrastructuur voor statushouders is noodzakelijk. One-stop-shop-model voor statushouders, een plek waar alle betrokken instanties worden samengebracht onder één dak.
- Er wordt veel tijd besteed aan eigenaarschap, aan de vraag welke instantie is waar verantwoordelijk voor, rationeel in plaats van reëel. Er moet daarentegen meer nagedacht worden vanuit het perspectief van de statushouders en minder vanuit organisatie-belangen.

Bijlage 1: Vrouwennetwerk afdeling Varsseveld

Op donderdag 19 april gaf Simone Maatkamp (re-integratieconsultant en projectleider statushouders) namens Laborijn, in samenwerking met Vluchtelingenwerk Oude IJsselstreek, een presentatie aan het vrouwennetwerk afdeling Varsseveld over de dienstverlening aan statushouders.

Er waren tevens drie statushouders aanwezig (Asmaa, Khaled en Mohammad, allen woonachtig in Varsseveld) om wat meer te vertellen over zichzelf. Simone vertelt erover:

"Ondanks het warme weer was de opkomst groot. Vluchtelingenwerk vertelde wat er met een statushouder gebeurt zodra deze aan een gemeente wordt gekoppeld en legde uit wat de maatschappelijke begeleiding die zij bieden, in opdracht van de gemeente, inhoudt.

Daarnaast is Vluchtelingenwerk gestart met het project 'Samenleven door Ontmoeting' in Varsseveld en Sinderen om statushouders beter te laten integreren in hun woonplaats. Zij zoeken hiervoor 'noabers' en er is direct een oproep gedaan aan de aanwezigen om zich aan te melden en/of dit kenbaar te maken in hun omgeving.

Ook ik vertelde namens Laborijn over onze dienstverlening, vooral over de gecombineerde ondersteuning en begeleiding die we bieden richting werk bijvoorbeeld via het project 'Integreren in Investeren en Participeren en de Werkacademie Laborijn. Er werden voorbeelden genoemd van lopende projecten, zoals Jaws en het horecaproject, maar ook over het inzetten van werkervaringsplekken zoals bij De Wolf Schilderwerken uit Varsseveld waar Khaled werkervaring op gaat doen als schilder. Dit deed hij in zijn thuisland Syrië ook en zou dit ook graag in Nederland willen doen.

In de pauze konden de aanwezigen zich tegoed doen aan wat typisch Syrische lekkernijen die door de statushouders zelf waren gemaakt.

Tijdens het tweede deel van de avond werden Asmaa, Khaled en Mohammad geïnterviewd over allerlei zaken; integratie, participatie/werk, de verschillen tussen Syrië en Nederland etc. Ook vanuit de zaal kwamen veel vragen waardoor het een leuke, interactieve avond was. Wat toch wel het meest vreemde aan Varsseveld/de Achterhoek is volgens één van hen, is het openbaar vervoer en dan vooral het reizen met de bus. Dat is toch wel heel slecht geregeld. Het was een geslaagde avond van informatie-uitwisseling en ontmoeting!"

Simone Maatwerk bij het Vrouwenetwerk afdeling Varsseveld

Bijlage 2: Match van de maand: Ahmad en Heutinck Juwelier & Optiek

Iedere maand zet Laborijn een geslaagde 'match' op de arbeidsmarkt in de schijnwerpers. Deze maand is het de match tussen Ahmad Alrayes en Heutinck Juwelier & Optiek.

Ahmad Alrayes komt uit Syrië en woont sinds drie jaar in Nederland met zijn gezin.

Sinds januari 2018 werkt hij bij Heutinck Juwelier & Optiek in Ulft. In zijn eigen land had Ahmed een brillenzaak. Ervaring heeft hij dus al. De techniek en middelen waren daar echter wel iets anders dan hier. In Nederland heeft hij, naast spoedig de inburgering te hebben doorlopen, met hulp van Laborijn de kans gekregen om de opticiensopleiding te volgen in Zwolle. Daar is hij nu, naast zijn baan bij Heutinck, volop mee bezig. Per 1 maart 2018 heeft Ahmad een regulier dienstverband bij Heutinck Juwelier & Optiek in Ulft.

Heutinck Juwelier & Optiek

Heutinck Juwelier & Optiek is een familiebedrijf dat al meer dan 110 jaar bestaat.

Eigenaar Alex Mentink vindt het niet meer dan normaal dat Ahmad een kans krijgt in zijn zaak.

“Waarom niet? Ik vind als ondernemer dat iedereen een eerlijke kans moet krijgen op een baan.”

Het helpen van statushouders is de familie Heutinck echter niet vreemd.

Als taalmaatjes zetten zij zich in om mensen van buitenlandse komaf extra te ondersteunen met de Nederlandse taal.

Laborijn wenst Ahmad en Heutinck een duurzame samenwerking toe waarbij Ahmad zijn droom in Nederland kan voortzetten.

V.l.n.r. Peter van de Wardt, Ahmad Alrayes, Alex Heutinck en Ineke Heutinck